

Život za I. sv. války v Semaníně a pomník padlým

dle krajských stránek www.schirmdorf.de, které čerpají zejména z Obecní kroniky

Vnitřní napětí v mnohonárodnostním Rakousko – Uhersku se zvyšovalo. Pospolu žili Němci, Češi, Slováci, Maďaři, Rumuni, Chorvati, Srbové a Rusíni. Válka vypukla atentátem na korunního prince v Sarajevu. Postupně se k válce přidávali další a další státy. Rakousko – Uhersko se spojilo s Pruskem a bojovali na jedné straně. 26. 7. 1914 proběhla všeobecná mobilizace. Narukovalo mnoho otců od rodin a mláďenců, aby položili život za udržení monarchie. Trpělo i civilní obyvatelstvo. V akcích jako „zlato za železo“ byly rekvírovány předměty s mědí, mosazí, zinkem a olovem. Roztaveny byly i dva menší starobylé kostelní zvony, aby byly přetaveny v kanóny. Přes úspěšnou italskou ofenzívu na podzim 1917 a ukončení bojů na východě Rakousko – Uhersko pohlcoval strašák prohrané války. V říjnu 1918 vyhlásilo totální kapitulaci.

Z obecní kroniky se můžeme dozvědět o všednodenních starostech během válečných let. Vybrány jsou pouze některé zápisky a bez opakování obdobných:

- 1914 26.07. „Jako blesk z čistého nebe“ přišel telegram o mobilizaci
01.08. Všeobecná mobilizace
13.08. Ustavení sklizňových komisí, nočních stráží (6 mužů) a sbírky pro Červený kříž
21.08. Stanovení odvodových termínů pro ročníky 1872-73-74 na 3.-9. září
25.09. Následovaly ročníky 1892 – 93 - 94, s nástupem 26.09.
24.10. Povinné dodávky ovsa
28.10. Sebrání 34 kg sušených lístků ostružiníků pro frontu
05.12. Odvod ročníků 1878 – 1890
5.12. Povolávací rozkaz ročníků 1872 – 1892.
Padlí roku 1914: 6, 1 zemřel v nemocnici
- 1915 27.01. Nástup ročníků 1895 a 1896
06.03. 200 občanů očkováno proti neštovicím
31.03. Soupis bramborových zásob
17.04. Sběrka barevných kovů
15.05. První povinné dodávky žita a pšenice
20.06. Evidence ročníků 1865 -1872 (25 mužů)
07.08. Provolání k dobití Varšavy a Lvangu
23.8. Obdržení 500 kusů potravinových lístků
04.09. Stanovení maximálních cen cukru
20.09. Sběr 572 kg vlny a 1kg kaučuku
06.10. Škola je po dobu války dvojtřídní
09.10. Vydávání potravinových lístků
29.10. Kopřivy využívány jako náhražka bavlny
26.11. Zákaz porážek hovězího bez povolení obce a soupis producentů mléka
Od podzimu mezi dětmi řádí epidemie zarděnek, planých neštovic a spalniček. Zemřelo několik dětí.
Padlí roku 1915: 8, 2 zemřeli na následky zranění
- 1916 01.01. Soupis zásob slámy
05.01. Stanovení maximálních cen sádla, špeku a masa
14.01. Maximální ceny pro petrolej, rekvizice sena a slámy, stanovení zásob krmiva pro dobytek
09.02. Fámy o rekvírování prasat. Občané jsou ubezpečováni, že jde o fámu a šířitelé jsou vyšetřováni
13.03. Maximální ceny másla a vajec.
24.03. Soupis zásob kávy v obchodech
27.03. Lístky na cukr
10.04. Obec žádá 10 tun sadbových brambor, neboť sklepy jsou prázdné
17.04. Maximální ceny mléka
31.08. Sběr kaštanů jako krmení pro dobytek, výkup koňských a dobytčích žíní
27.09. Zrekvírování obou menších zvonů
16.11. Odeslání kočičích a králíčích kůže na fontu vojákům jako ochranu před umrznutím
16.10. Zabavení všech měděných kotlíků v obci
17.10. Zřízení bytu pro 8člennou rodinu válečných uprchlíků
02.11. Sběrka na vdovy a pozůstalé po válečných obětech
23.11. Došlo 100 kg melty pro chudé Padlí roku 1916: 1

- 1917 05.07. Zákaz sklizně ranných brambor před 8.6., aby je lidé nerozprodávali před dozráním
26.12. V obci celkem 200 produkujících krav (odvody hovězího průběžně každý měsíc)
10.03. Zákaz porážek ovcí
31.08. Odebrání dveřních mosazných zvonků s výměnou za železné, sebráno bylo 95 zvonků
04.10. Zabavení kaštanů a žaludů
21.10. Volný prodej brambor zakázán
30.10. Zabavení sušených tresek; zákaz volného prodeje cukrové řepy.
31.10. Povinné vyvěšení praporů k znovudobytí Görzu v Tyrolech
07.11. Obec shromáždila 182 mq sena a 64 mq slámy
10.11. Jetelové semínko je vymláčeno, přebytek odebrán
29.11.– Shromážděno 60 kg plátna a vlny
02.12.– Zákaz pohybu s cestovními zavazadly a s batohy
14.12. Sběr láhví od minerálek; odebrání zásob lnu a máku.
Padlý roku 1917: 1, dodatečně zemřelý: 2
- 1918 06.01. Odveden ročník 1900 – 6 mužů; soukromé zabíjačky prasat nutno hlásit obci
10.01. Zemřel Viktor Demel z č.p. 86, řečený Tora, místní vyhlášený vypravěč
18.01. Ze slizně brambor minulého roku bylo odvedeno 883 metrů
21.01. Stávka proti odvodům mouky v České Třebové
23.01. Sčítání dobytka: 18 koní, 285 hovězího, 125 koz, 22 prasat
26.01. Stefan Habiger Nr.1 zum Milchrevisor bestimmt
06.02. Na Trhalovic louce za č.p. 52 odpálen šrapnel dovezený z fronty, střepiny dopadaly do vsi
09.02. Mír s Ukrajinou
11.02. Mír s Ruskem, za měsíc se navrátili vojáci z ruské fronty
14.02. Z každé domácí zabíjačky nutno odvádět sádlo, ktré však bylo možné nahrazovat i máslem
01.03. Povinné dodávky kostí zvýšeny na 15 kg měsíčně; K obilné komisi přiděleni 3 čeští vojáci
04.03. Na 5 místech v obci - v záhonech a mezi řepou odhaleny 4 metráky nenahlášených brambor
10.03. Fámy, že Semanín nedostane slíbené dodávky mouky se nenaplnily, přišlo 1050 kg
11.03. Soupis zásob sušeného ovoce; opatření proti zneužívání (zdvojování) péče o válkou postižené
12.03. Pro krádeže uhlí a přepravovaného materiálu obsazuje třebovské nádraží vojsko
16.03. Propuštění ročníků 1867 – 1869 z vojny
20.03. Návrat zajatců z Ruska, sbírka šatstva v Litomyšli; roste „zpustlost“ mládeže
27.03. Silně mrzne. Českou Třebovou vlakem projíždí císař Karel, veřejnost je lhostejná a odpírá poslušnost. Při odjezdu vlaku ze stanice někdo na poslední vagón pověsil klátící se flašku od kořalky.
31.03. Zákaz barvení velikonočních vajčiek
03.04. Příjezd bramborové komise – 1 úředník s 3 vojáky
05.04. Výzva krmit dobytek klestím
07.04. Chromý Emil Schaffer rukuje jako speciální profese – krejčí
15.04. Do chleba se přidává kukuřičná mouka
01.05. V mnoha vsích není žádná mouka
10.05. Hodinová stávka na Třebovském nádraží kvůli nedostatku mouky
11.05. Obcí prošli 4 ruští uprchlíci – častý zjev tohoto roku
14.05. Prodává se řepná mouka v Konsumu ve Třebové
19.05. 3 chlapci z Královce (po odsunu opuštěná ves poblíž anenské Studánky) se utopili ve Hvězdě
04.06. Dům 110 vyhořel, hospodyně utrpěla vážné popáleniny rukou a obličeje
06.06. Schůze zástupců Litomyšlského kraje k odštěpení autonomního německého okrsku
Z nádraží v České Třebové bylo rozkradeno 95 mq slaniny. Velké nepokoje se střelbou
07.06. Podobná událost v Pardubicích, vyhlášení stanného práva. K potlačení nepokojů povoláno 140 maďarských vojáků
17.06. Sběrka šatstva pro navrátilce z fronty
12.07. Samozásobitelé musí odvádět z každého metráku obilí 30 kg válce
30.07. Denně přicházejí cizí lidé z „celého světa“, též ze severních Čech, směňovat různé zboží
01.08. Špatná sklizeň obilí – prázdné klasy z důvodu pomrznutí
04.08. Zavedeny lístky na sůl
05.08. Propadnutí většího množství lístků na chleba, kvůli kterému bylo na vsi pozdvižení
01.09. V Semaníně je 474 nesoběstačných a 408 soběstačných občanů
10.10. Propuká španělská chřipka, která si vyžádala mnohé oběti
15.10. Řídící učitel onemocněl španělskou chřipkou; v č.p. 73 naráz 4 nemocní
16.10. Císař vyhlašuje přeměnu monarchie na spolkový stát. Maďarsko proklamuje nezávislost
17.10. Klesání cen látek, bot a vína – předzvěst míru
20.10. Přerušování železniční dopravy z důvodu onemocnění zaměstnanců španělskou chřipkou
21.10. Zadržení podezřelého Itala, potulujícího se v okolí, v obecní hasičárně. Vylomil dveře a utekl
29.10. Československá republika přebírá vlastní správu. Třebovický mlýn kvůli chřipce stojí. Na německém sněmu v Lanškrouně se protestuje proti připojení k Československu. V České Třebové jásavé průvody a odstranění německých nápisů. Vojáci zahazují metály. Rakousko je symbolicky pohřbeno

Nápis nahoře: Obětem světové války.
Nápis dole: Padlí za vlast odpočívají v boží náručí.

Nový pomník s datací.

V poválečných letech se ustavil veteránský spolek „Synové vlasti“ (Heimatsöhne). Začal usilovat o postavení pomníku padlým. Uspořádal sbírku, která vynesla 3.550 korun. Místo stavby bylo vybráno na návsi u hřbitovni zdi. Pomník vytvořil Svitavský sochař Becker. Vysvěcení v roce 1936 byl přítomný bývalý polní kaplan císařsko královského pěchotního regimentu č. 98 z Vysokého Mýta. U tohoto regimentu sloužilo nejvíce Semaníňáků. Svěcení byla přítomná celá obec, odpoledne sešlost pokračovala zahradní slavností. Při ní byly shromážděny další 3.000 korun, které byly vloženy do údržbového fondu. Po odsunu Němců pomník noví obyvatelé zničili, včetně mnoha hrobů na hřbitově.

Oběti I. sv. války byly nadešpsány na pamětní tabuli obecního pomníku. Nr. je číslo popisné bydliště, za jménem je německá zkratka armádní jednotky, ve které padlý sloužil:

Nr. 45 Demel Alois	If – Ik 98
Nr. 28 Hajek Bernhard	If – IK 98
Nr. 109 Hajek Franz	Fwb – IK 98
Nr. 79 Hajek Josef	Zgf – LW 30
Nr. 62 Hajek Stefan	Zgf – LW 30
Nr. 52 Kaupa Franz	Inf – LW 30
Nr. 47 Kaupa Johann	Inf – Ifk 98
Nr. 31 Kindl Anton	St.Fwb – Ifk 98
Nr. 119 Kindl Anton	Pftr – LdW U 2
Nr. 124 Kindl Stefan	Zgf – Ifk 98
Nr. 124 Kindl Wenzel	Ig – IP 12
Nr. 6 Kindl Wenzel	Ig – IP 16
Nr. 122 Löschingen Bernhard	Zgf – IK 98
Nr. 122 Löschingen Anton Umst.	– FK 22

Nr. 44 Maschek Alois	Inf. – LW 30
Nr. 22 Maschek Karl	KPTL – Ik 98
Nr. 2 Maschek Stefan	Inf. – Ik 98
Nr. 63 Miekautsch Bernhard	Inf. – Ik 98
Nr. 100 Prax Richard	Gef – Ik 94
Nr. 100 Prax Alois	Inf – LdW 30
Nr. 45 Schmid Albert	Ing – If 16
Nr. 35 Schmid Stefan	Inf – Ik 98
Nr. 55 Schmid Johann	Inf – LdW 30
Nr. 85 Steffan Josef	Inf – LdW 30 verm.
Nr. 96 Wejda Franz	Inf – LdW 30
Nr. 54 Wejda Hubert	- Ib Abt.
Nr. 101 Kaupa Karl	- Ib Abt.

Vysvěcení pomníku v roce 1936

Kresba Antona Schmida vzhledu pomníku s okolím ve čtyřicátých letech